

คำวินิจฉัยของ นายศักดิ์ เตชชาชาญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๕/๒๕๔๖

วันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๔๖

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้มีคำสั่งยุบพรรคไทยเสรี

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๔๖ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ สั่งยุบพรรคไทยเสรี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องสรุปได้ว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับ จดแจ้งการจัดตั้งพรรคไทยเสรี เมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๔๕ แต่พรรคไทยเสรีไม่ดำเนินกิจการของ พรรคการเมืองให้เป็นไปตามกฎหมายและข้อบังคับพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง โดยไม่ดำเนินการให้เป็นไปตาม ข้อบังคับพรรคไทยเสรี พ.ศ. ๒๕๔๕ ข้อ ๖๕, ๗๐, ๗๒, ๗๓ และ ๑๐๔ กล่าวคือ การที่พรรคไทยเสรี มีหนังสือลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๔๖ ส่งรายงานการประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๔๕/๒๕๔๖ เมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๔๖ แจ้งการเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรค ข้อบังคับพรรคและขยายระยะเวลา การดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการบริหารพรรค ต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง และสำนักงาน คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบเอกสารตามรายงานดังกล่าวแล้วเห็นว่า ยังไม่ถูกต้องครบถ้วน จึงได้ให้พรรคไทยเสรีจัดส่งคำชี้แจงและเอกสารเพิ่มเติม ซึ่งนายทะเบียนพรรคการเมืองได้มอบหมายให้ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่เกี่ยวข้องตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏว่า ผู้ที่ปรากฏชื่อในบัญชีรายชื่อที่พรรคไทยเสรีแจ้งว่า เป็นผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่พรรคครั้งดังกล่าวไม่ได้เข้าร่วม ประชุม และไม่ได้ลงลายมือชื่อ ทั้งผู้ที่ปรากฏในบัญชีรายชื่อจำนวน ๑๐ คน ได้รับหนังสือประชุม เมื่อเลยกำหนดเวลาประชุมไปแล้ว ไม่ได้เข้าร่วมประชุมและไม่ได้ลงลายมือชื่อนั้น เป็นการไม่ดำเนินการ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ อันเป็น การฝ่าฝืนบทบัญญัติของมาตราดังกล่าว และมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติฯ นั้นด้วย ซึ่งเป็นเหตุ ให้ยุบพรรคการเมืองได้ ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคไทยเสรี ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญฯ และรับไว้พิจารณา วินิจฉัย แจ้งนายทะเบียนพรรคการเมืองและสำนักคำร้องให้พรรคไทยเสรี เพื่อทราบและชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา

พรรคไทยเสรี ชี้แจงยอมรับทุกข้อกล่าวหา ทั้งขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคตามคำร้องของ นายทะเบียนพรรคการเมือง

พิจารณาคำร้อง เอกสารประกอบคำร้อง และคำชี้แจงของพรรคไทยเสรีแล้ว ประเด็นที่จะต้อง วินิจฉัยมีว่า กรณีมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคไทยเสรี เนื่องจากพรรคไทยเสรีไม่ดำเนินการตามมาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ หรือไม่ ข้อเท็จจริงตามคำร้องซึ่งพรรคไทยเสรีมิได้โต้แย้งฟังได้ว่า การประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๕/๒๕๕๖ ของพรรคไทยเสรีเมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๕๖ เป็นการประชุมเพื่อเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรค ข้อบังคับพรรคและการขยายระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการบริหารพรรค มีผู้เข้าร่วมประชุมไม่ถึง ๑๐๐ คน และการแจ้งการประชุมได้ดำเนินการหลังจากที่ได้มีการประชุมแล้ว

ดังนั้น เมื่อข้อบังคับของพรรคไทยเสรี พ.ศ. ๒๕๕๕ ข้อ ๖๕, ๗๐, ๗๒ และ ๗๓ กำหนดว่า การประชุมใหญ่สามัญเพื่อเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรค ข้อบังคับพรรคหรือกิจการอื่นตามที่กฎหมาย บัญญัติและประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด ต้องประกอบด้วย กรรมการบริหารพรรค สมาชิกของพรรคที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือรัฐมนตรีในขณะนั้น ผู้แทนสาขาพรรคและสมาชิก ที่ได้รับเชิญจากคณะกรรมการบริหารพรรค มาร่วมประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคนจึงจะเป็นองค์ประชุม และคำบอกกล่าวเรียกประชุมใหญ่ทุกครั้งต้องแจ้งกำหนดการประชุมให้สมาชิกพรรคทราบล่วงหน้า ไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน และข้อ ๑๐๕ ยังกำหนดว่าการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับพรรคและแนวนโยบายของพรรค จะทำได้ก็แต่ด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารพรรคและได้รับอนุมัติจากที่ประชุมใหญ่ ซึ่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๖ ได้บัญญัติว่า การเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรค หรือกิจการอื่นตามที่กำหนด ในประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ต้องกระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองซึ่งต้อง ประกอบด้วยคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ผู้แทนของสาขาพรรคการเมือง และสมาชิกตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง

การที่พรรคไทยเสรีจัดให้มีการประชุมใหญ่สามัญเพื่อเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรค ข้อบังคับพรรค และการขยายระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการบริหารพรรค โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมไม่ถึง ๑๐๐ คน และการแจ้งการประชุมได้ดำเนินการหลังจากที่ได้มีการประชุมแล้ว จึงไม่เป็นการดำเนินการ

ตามข้อบังคับของพรรคไทยเสรี และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฯ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๖ ดังกล่าว อันเป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้...(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒” และวรรคสองบัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่า พรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้ นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น” เมื่อการประชุมใหญ่สามัญของพรรคไทยเสรีมิได้ดำเนินการให้เป็นไปตามข้อบังคับตามข้อเท็จจริงที่ฟังได้ดังกล่าวข้างต้น จึงเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฯ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๖ กรณีมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคไทยเสรีได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฯ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง จึงสั่งให้ยุบพรรคไทยเสรี

นายศักดิ์ เตชะชาญ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ